

[Akceptuje](#)

W ramach naszej witryny stosujemy pliki cookies w celu świadczenia państwu usług na najwyższym poziomie, w tym w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb. Korzystanie z witryny bez zmiany ustawień dotyczących cookies oznacza, że będą one zamieszczone w Państwa urządzeniu końcowym. Możecie Państwo dokonać w każdym czasie zmiany ustawień dotyczących cookies. Więcej szczegółów w naszej [Polityce Prywatności](#)

[Portal](#) [Informacje](#) [Katalog firm](#) [Praca](#) [Szkolenia](#) [Wydarzenia](#) [Porównania międzylaboratoryjne](#)
[Kontakt](#)

[Laboratoria](#)
[.net](#)
[Innowacje](#)
[Nauka](#)
[Technologie](#)

[Logowanie](#) [Rejestracja](#) [pl](#)

Newsletter

zapisz się

[Strona główna](#) > [Start](#)

Najważniejsza koncepcja

Warunki te nie zostały spełnione. W „Projekcie założeń reformy” z dnia 16.04.2008 r. jest wiele trafnych haseł, lecz nie ma zdefiniowanego modelu docelowego. W komentarzach tekstów towarzyszących projektom są nader powierzchowne oceny, nie spełniają one tych warunków. W istocie pięć ustaw stanowiących pakiet wprowadza zmiany o charakterze organizacyjnym, przez co mają one charakter działań pozorowanych, gdyż nie wprowadzają rozwiązań, które są konieczna dla poprawy stanu nauki. Jest to o tyle zrozumiałe, że nie został sformułowany model, który chcemy osiągnąć. Takie zmiany przynoszą więcej szkody niż pożytku. Drugim istotnym mankamentem dyskwalifikującym ten pakiet jest pominięcie szkolnictwa wyższego, gdzie pracuje ok. 90% pracowników naukowych. Zmiany w funkcjonowaniu nauki powinny być wprowadzone przede wszystkim w obszarze szkolnictwa wyższego, gdyż będą one rzutowały (determinowały) na funkcjonowanie nauki w innych działach. Uchwalenie tego pakietu doprowadzi do paradoksalnej sytuacji, że późniejsze przygotowanie regulacji dla szkolnictwa wyższego będzie zależne od już uchwalonych ustaw obejmujących znacznie mniejszą część obszaru nauki.

Niefachowość

Te przedstawione wyżej fundamentalne wady przygotowanego pakietu ustaw powodują, że nie jest celowa dyskusja nad zapisami szczegółowymi. Niemniej jednak sądzę, że teksty ustaw zostały

opracowane w pośpiechu, niestarannie i niefachowo, gdyż dużo jest w nich kuriozalnych zapisów. Np. w projekcie ustawy o Instytutach: jest zapis „na stanowisko profesora zwyczajnego mianowania dokonuje przewodniczący rady naukowej instytutu” (art. 46 p. 1), w projekcie ustawy o PAN: wybrani na Prezesa i wiceprezesów Akademii członkowie korespondenci stają się członkami rzeczywistymi (art. 21 p.4). Sic! To przewaga biurokracji nad nauką. Uważam więc, że przyjęcie tego pakietu ustaw nie wprowadzi zmian na lepsze, a zmiany dla samych zmian wprowadzają niepotrzebne zamieszanie. Gorąco apeluję do Pani Minister i do Komisji Sejmowej o wstrzymanie prac nad pakietem ustaw tak, by doprowadzić do jednoczesnego przyjęcia rozwiązań dla całego obszaru nauki. W tym celu należy przeprowadzić rzetelne prace przygotowawcze i jednoznacznie zdefiniować model docelowy funkcjonowania nauki. Przepisy prawne winny implementować taki model i zapewnić jego prawidłowe funkcjonowanie.

Ameryka po polsku

Z lektury „Projektów założeń” można wnioskować, że model docelowy ma być zbliżony do amerykańskiego. Należy jednak dobrze rozumieć jak taki model funkcjonuje. Najważniejszym, kluczowym elementem tego modelu jest ciągła ocena osiągnięć pracowników naukowych przez kolegów, tzw. peer review. Ocena ta jest rzetelna, wnikliwa, obiektywna i obowiązująca. Dzięki temu stanowiska profesorów mogą obejmować ludzie 2-3 lata po doktoracie, w wieku nawet poniżej 30 lat. Bardzo staranna i surowa selekcja zapewnia, że reprezentują oni wysokie kwalifikacje i motywacje. Można więc być pewnym, że będą oni pracować twórczo i bardzo intensywnie. Ten element będzie w Polsce zrealizować najtrudniej. Moje wieloletnie doświadczenie w radach naukowych, Centralnej Komisji, jako recenzenta itd. jednoznacznie wskazują, że zdecydowana większość recenzji i opinii, szczególnie dotyczących habilitacji i wniosków profesorskich, nie ma charakteru krytycznej i obiektywnej oceny, i nawet słabe doktoraty, habilitacje i wnioski profesorskie są oceniane pozytywnie. Niestety, tego zwyczaju żadne, nawet najlepsze przepisy nie wyeliminują.

Propozycja

Według mojej opinii dla prawidłowego rozwoju i funkcjonowania nauki w Polsce konieczne są istotne zmiany systemowe. W zakresie działania wyższych uczelni i Polskiej Akademii Nauk, najbardziej istotne elementy prawidłowego modelu to: 1. ograniczona i jednoznacznie określona liczba stanowisk profesorskich, 2. rezygnacja ze znacznej liczby tzw. pracowników pomocniczych, 3. zasada, że na stanowisku profesora zatrudnia się w wyniku konkursu i unika zatrudniania własnych wychowanków, 4. ograniczona liczba jednostek naukowych uprawnionych do nadawania stopni naukowych, 5. wprowadzenie stypendiów i staży poddoktorskich, 6. wprowadzenie zasady, że zajęcia laboratoryjne i ćwiczenia prowadzą doktoranci i stażyści po-doktorscy, 7. odstąpienie od nadmiernej demokratycznych procedur podejmowania decyzji. Opracowanie i sformułowanie optymalnego modelu funkcjonowania nauki w Polsce jest zadaniem trudnym, lecz wykonalnym. Znacznie trudniejszym zadaniem, prawie niewykonalnym, jest wprowadzenie takiego systemu w życie. Napotka ono na ogromny opór środowiska, gdyż system taki narusza zwyczaje i partykularne interesy większości pracowników. Jednak bez wprowadzenia takiego lub podobnego systemu nie można oczekiwać prawidłowego funkcjonowania i rozwoju nauki w Polsce, nawet po znacznym zwiększeniu nakładów finansowych. Sytuacja przypomina okręt z kadłubem obrośniętym przez muszle i wodorosty. Umycie pokładu i zwiększenie ilości paliwa nie zwiększy szybkości. Konieczne jest gruntowne oczyszczenie kadłuba.

Prof. Mieczysław Mąkosza z Instytutu Chemii Organicznej PAN i Politechniki Warszawskiej

[Sprawy Nauki](#)

<https://laboratoria.net/home/11343.html>

Informacje dnia: [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne](#) [AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#) [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne](#) [AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#) [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne](#) [AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#)

Partnerzy